

Aantekeningen over Hymenoptera, VI

door

G. VAN DER ZANDEN

De meeste musea en entomologische instituten beschikken over grote aantallen ongedetermineerd insektenmateriaal, waarin ongetwijfeld nog menige nieuwe soort verscholen zit. Enige jaren geleden, op zoek naar materiaal van het bijgenus *Nomia* Latr., doorsnuffelde ik een aantal dozen met ongesorteerde aculeata in het museum Senckenberg in Frankfurt a. M. en vond daarbij enkele dieren, welke volgens de etikettering verzameld waren door Dr. O. SCHMIEDEKNECHT in de jaren 1906—1910 in N.-Afrika en welke door deze grote hymenopteroloog waren voorzien van het etiket „nov. spec.”. Deze stukken, hoewel reeds bijna een halve eeuw oud, waren nog opvallend gaaf en helder van kleur, zodat ik met veel genoegen het verzoek van de conservatrice, dr. E. FRANK, aannam om na te gaan, of ze intussen beschreven waren.

Dit bleek inderdaad het geval te zijn, waarbij het interessant was op te merken, dat enkele soorten beschreven werden van dezelfde streek, waar ook SCHMIEDEKNECHT zijn vangsten deed.

De determinaties gaven het volgende resultaat:

SPHEGIDAE

Pseudoscolia theryi Vachal. Drie ♀♀ en vijf ♂♂, Biskra 1906. Deze soort werd door VACHAL in 1893 beschreven aan de hand van één enkel ♀ van Biskra. Door DE BEAUMONT werden in 1949 eveneens uitsluitend vangsten van deze plaats vermeld (zie lit.).

Philanthus variegatus coronatus Duf. Twee ♀♀ en twee ♂♂ van Biskra, 1906. In 1949 werd door DE BEAUMONT *Ph. variegatus* Spin. onderscheiden in *variegatus variegatus* Spin en *variegatus ecoronatus* Duf., deze laatste o.a. aan de hand van een honderdtal exemplaren van Biskra uit de collectie-DUFOUR (zie lit.).

APIDAE

Osmia vogti Friese. Drie ♀♀ en vijf ♂♂, Tunis, 1906. Werd door FRIESE in 1911 beschreven van Tunis (zie lit.).

Osmia armata Ben. Drie ♀♀ van Hammam bou Hadjar, april 1910. Werd in 1927 door BENOIST beschreven van Algerije (zie lit.).

Halictus maior Nyl. Een ♀ van Hamman bou Hadjar, april 1910. Deze soort, hoewel niet door SCHMIEDEKNECHT als „nov. spec.” gemerkt, is interessant, omdat haar verspreidingsgebied tot dusverre N.-Afrika niet insloot.

Nomada spec. Eveneens als „nov. spec.” was één enkel ex. van *Nomada* gemerkt, een ♂, doch met de tabel van Dr. B. PITTIONI, „Die Nomada-Arten der alten Welt in *Ann. Nat. hist. Mus. Wien*, 59, 1952—'53, heb ik dit dier niet kunnen herkennen.

Zusammenfassung

Determination einer Anzahl von Dr. O. SCHMIEDEKNECHT während seiner Reisen nach N.-Afrika in den Jahren 1906—1910 gesammelte Akuleaten, welche von

ihm schon als „nov. spec.” bezettelt wurden und welche Arten seitdem beschrieben worden sind.

Literatuur

- BEAUMONT, J. DE, 1949, Les Philanthus et Philoponidea de l'Afrique du N.O., *Mitt. Schweiz. ent. Ges.*, 22 (2).
 ———, 1951, Qu'est-ce que le genre *Pseudoscolia* Radoszkowski ? *Mitt. Schweiz. ent. Ges.* 24 : 112.
 BENOIST, R., 1927, Une nouvelle espèce d'Osmie d'Algérie, *Ann. Soc. ent. France* 96 : 270.
 FRIESE, H., 1911, Neue Bienen-Arten der palaearktischen Region, *Arch. Naturgesch.* 77 : 135—143.
 VACHAL, J., 1893, Une nouvelle espèce d'Hyménoptères de la sous-famille Philanthinae d'Algérie, *Bull. Soc. ent. France* : CCLXIV—CCLXV.

Eindhoven, Jongkindstraat 2.

Wygodzinsky, P. W., A monograph of the Emesinae (Reduviidae, Hemiptera). Bulletin of the American Museum of Natural History. New York 1966, Vol. 133, 614 pag. Prijs \$ 20,—.

Van de predatorisch levende „draadpoot-wantsen” komen in ons land slechts drie soorten voor. Zoals de overige Reduviidae zijn zij bijzonder talrijk vertegenwoordigd in de tropen en subtropen. Emesinae zijn vnl. nachtinsekten, die met hun Mantis-achtige voorpoten andere insecten verschalken. Door hun lichaamsvorm en camouflage-kleur, alsmede door hun „flegmatisch” gedrag, zijn zij in hun habitat zeer moeilijk visueel te ontdekken. Het afkloppen van overhangende graspollen, dor struikgewas, takken en dergelijke, levert voor het merendeel der soorten de beste vangresultaten op. Verschillende soorten zijn aangepast aan het leven in de strooisellaag, in grotten en in webben van spinnen en houtluizen.

In de eerste 80 blz. geeft WYGODZINSKY in aparte hoofdstukken een overzicht van: uitwendige morfologie, polymorfie, anatomie, biologie, fylogenie en evolutie, klassifikatie en geografische verbreiding. Aangezien de auteur niet in de gelegenheid is geweest vele taxonomisch belangrijke soorten uit de tropen te kweken, zijn de gegevens over inwendige structuren en preïmaginale stadia nog zeer summier. De uitwendige morfologie en het genitale apparaat worden echter tot in de fijnste details uitgewerkt en met inzicht verwerkt om de fylogenie te achterhalen.

Het hoofdbestanddeel van de monografie wordt gevormd door determinatietabellen van de 6 tribi (1 nieuw), 88 genera (bijna 30 nieuw) en de ruim 700 soorten, waarvan talrijke novae species. De beschrijvingen van tribi en genera zijn uitvoerig; die van de species alléén voorzover zij tot een beter begrip van de hogere taxa bijdragen. Bij elke soort wordt het geografisch voorkomen opgegeven, alsmede de plaats waar het type-exemplaar zich bevindt. Alle gebruikte wetenschappelijke namen zijn te vinden in de uitvoerige index. De waarde van het boek wordt in niet onbelangrijke mate bepaald door de talrijke exacte lijntekeningen van de hand van de auteur. Elke figuur beslaat een hele pagina (totaal 181 stuks!) en is een compositie van enkele tientallen detail-afbeeldingen. Het werk is magistraal, maar had voor de helft minder volumineus uitgevoerd kunnen zijn met papier van dunnere en betere kwaliteit. De prestatie van WYGODZINSKY is heel bijzonder, wanneer wij bedenken dat hij, behalve specialist van Reduviidae en enkele andere wantsengroepen, ook een groot kenner is van de wereldfauna der Thysanura. — R. H. COBBEN.